

# 100 ANYS DE LA FARINERA TEIXIDOR

Un somni de Masó i Jujol a Girona



Entrada de la Farinera Teixidor, 1916  
Fons de l'AHCOAC. © Arxiu Mas / Institut Amatller d'Art Hispànic

**DOSSIER DE PREMSA**

---



## **PRESENTACIÓ**

Aquest any 2010, la **Farinera Teixidor de Girona**, obra de l'arquitecte Rafael Masó i Valentí (1880 – 1935), celebra els 100 anys de la seva construcció. Per commemorar aquest fet, la Fundació Rafael Masó, la Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) i el diari El Punt, que ocupa actualment l'espai, han organitzat una exposició sobre la història d'aquest edifici, des de la seva construcció fins a l'adequació com a seu del diari, i unes conferències relacionades amb la construcció, rehabilitació i materials de l'edifici.

La Farinera Teixidor és un dels edificis més coneguts i emblemàtics de la ciutat de Girona, i una de les obres més representatives de l'arquitecte Rafael Masó (1880–1935). El 1910 l'empresari Alfons Teixidor va encarregar a Masó la construcció d'una fàbrica de farines i de la seva pròpia vivenda. Entre 1944 i 1950, l'arquitecte Josep Esteve Corredor en va fer una primera reforma. Finalment, entre el 1996 i el 2000, l'arquitecte Arcadi Pla i Masmiquel en va assumir l'ampliació i restauració per a convertir-la en l'actual seu del grup Hermes Comunicacions.

L'exposició **100 anys de la Farinera Teixidor: un somni de Masó i Jujol a Girona** presenta per primera vegada documents i objectes originals relacionats amb la construcció i història de l'edifici: des dels dibuixos i plànols originals de les diferents intervencions de Rafael Masó (1910, 1915 i 1923) fins a l'ampliació i restauració que va fer Arcadi Pla i Masmiquel entre 1996 i 2000, passant per la reforma de Josep Esteve Corredor de 1950. Una de les parts més destacades de la mostra és el projecte de l'arquitecte **Josep M. Jujol** per a la Farinera Teixidor, fins ara inèdit, que va fer tot just abans que Masó acceptés l'encàrrec.



Vista general actual de l'edifici. © Jordi Puig / Fundació Rafael Masó.

## **L'EXPOSICIÓ**

### **100 anys de la Farinera Teixidor: un somni de Masó i Jujol a Girona**

L'exposició presenta un recorregut pels cent anys de la Farinera Teixidor, des dels dibuixos i plànols originals de les diferents intervencions de **Rafael Masó i Valentí** (1910, 1915 i 1923) fins a l'ampliació i restauració que va fer l'arquitecte **Arcadi Pla i Masmiquel** entre 1996 i 2000, passant per la reforma de **Josep Esteve Corredor** de 1944 a 1950. A més de plànols i dibuixos originals, també s'han localitzat fragments de ceràmica, objectes decoratius, fotografies i documents d'època, i correspondència entre Masó i els seus col·laboradors; un conjunt de més de 90 objectes, molts dels quals **inèdits**, procedents de diferents col·leccions públiques i privades.

La **novetat més important** de l'exposició la constitueix la descoberta del projecte que l'arquitecte modernista **Josep M. Jujol** va fer per a la Farinera Teixidor el mateix any 1910, però que finalment va ser descartada en favor del projecte de Masó. Es tracta d'un conjunt d'onze dibuixos **fins ara desconeguts**, que no s'han exposat ni publicat fins ara.

#### **Alfons Teixidor i la Girona de 1910**

Al principi de 1910 Rafael Masó va rebre l'encàrrec d'Alfons Teixidor de projectar una fàbrica de farines a Girona. Arquitecte i fabricant havien coincidit feia uns mesos, quan Teixidor va rehabilitar unes cases propietat seva a Sarrià de Ter per convertir-les en escola. Aleshores Teixidor tenia la farinera a Campdorà, on havia format companyia amb Josep Ensesa, i volia seguir les passes del seu soci amb el trasllat i l'expansió del negoci i l'ascens de la seva projecció social a Girona. Teixidor volia un edifici modèlic i representatiu en un context urbà amb clares expectatives de creixement, que el seu olfacte de negociant va saber aprofitar.

El 1910 Girona era una ciutat de 17.000 habitants reclosa en les seves muralles, les portes de les quals ordenaven la seva vialitat i el desenvolupament. Tot just l'any anterior s'havia aprovat un pla d'eixample que havia d'ajudar a superar la cotilla de la fortificació i afrontar el desenvolupament urbà del segle XX. El solar de la Farinera Teixidor era un terreny als afores de la ciutat, creuat per la carretera que, des de la recentment creada plaça del Marquès de Camps, superat el pas a nivell del tren, menava cap els pobles de Santa Eugènia i Salt. El projecte de Masó s'aixecaria enmig de les hortes i les primeres instal·lacions ferroviàries, en unes terres que s'inundaven sovint per les crescudes del Güell i que a poc a poc serien ocupades per les vies i els magatzems i tallers del ferrocarril MZA, que feia poc havia arribat a la frontera amb França, i l'estació i les vies del carrilet d'Olot, que el 1911 arribaria a la capital de la Garrotxa. L'esdevenidor de la zona com a nucli estratègic no podia ser més prometedor.



### **Els projectes de Jujol i Masó per a la Farinera Teixidor**

Quan Alfons Teixidor va decidir construir una nova farinera, va demanar diferents propostes i va rebre, com a mínim, dos projectes: un del gironí Rafael Masó i un del tarragoní Josep M. Jujol. Els dos joves arquitectes eren amics des de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, on van obtenir el títol el 1906. Tots dos eren admiradors d'Antoni Gaudí i representants de l'arquitectura més moderna que es feia a Catalunya. Jujol, en realitat, era col·laborador habitual de Gaudí i havia treballat en importants encàrrecs, com la Casa Batlló, la Casa Milà i la restauració de la Catedral de Palma, entre altres. També havia dissenyat edificis propis, com ara el Teatre del Patronat Obrer de Tarragona (1908), on ja va demostrar que posseïa un llenguatge arquitectònic i visual molt original. El projecte escollit per Alfons Teixidor va ser el de Masó, i les obres de construcció van durar del setembre de 1910 al maig de 1912.

Durant els primers anys de la seva carrera, Masó havia treballat en tot tipus d'encàrrecs, tant a la ciutat com arreu de les comarques de Girona, però cap d'unes dimensions i una complexitat com les de la Farinera. El conjunt havia d'incloure la casa dels Teixidor, les oficines, els tallers, els magatzems i la fàbrica de farina. Masó es mostrava entusiasmada amb l'encàrrec, perquè a Teixidor li agradaven "les coses noves i de gust... potser sí que a l'últim aquesta Girona s'anirà desvetllant".

### **La ceràmica de la Farinera: Antoni Serra i els germans Coromina**

Per a Masó el cromatisme de l'edifici tenia un significat especial: "Res de coloraines ... fins i tot les teulades i la cúpula seran blanques ¡Tot nevat! Vull que sia realment la casa de les farines." Aquest efecte s'havia d'aconseguir estucant les façanes de color blanc i utilitzant una gran quantitat de ceràmica blanca dissenyada per fer ressaltar les obertures, resseguir les cornises, recobrir superfícies i volums, i sobretot remarcar el pinacle que sobresurt per damunt de l'entrada de la casa. Masó va dissenyar fins a 40 peces de ceràmica diferents que va encarregar als germans Joan Baptista i Alfons Coromina, de la fàbrica La Gabarra de la Bisbal d'Empordà, i a Antoni Serra, que va produir la ceràmica blanca a la seva fàbrica La Carmelitana d'Olot.

Per a la resta de l'edifici, Masó també va comptar amb el treball d'altres artesans per donar forma als seus dissenys. Destaquen els vitralls que va realitzar Lluís Rigalt, de Rigalt, Granell i Cia., que el 1908 havia fet els vitralls del Palau de la Música Catalana; i les reixes i altres elements de ferro forjat de Nonito Cadenas, el serraller de Girona que ja era col·laborador habitual de l'arquitecte.



## **L'ampliació i la transformació de la Farinera**

La nova Farinera Teixidor va començar a funcionar el 1912, i Rafael Masó va ampliar-la el 1915 i el 1923. Eren anys de prosperitat industrial que es beneficiaven de la neutralitat espanyola durant la Primera Guerra Mundial. La presència dels Teixidor com a urbanitzadors de la zona es va completar el 1918 amb l'encàrrec, al mateix Masó, d'una casa de pisos de lloguer al número 19 del mateix carrer, que avui es coneix com La Punxa, i l'ordenació de tota l'illa restant amb els xalets de la Urbanització Teixidor, construïts a partir de 1928 i enderrocats el 1973.

Alfons Teixidor va morir el 1936 i el va succeir el seu fill Salvador, que va haver d'afrontar l'etapa de la Guerra Civil, durant la qual es va col·lectivitzar l'empresa, i els durs temps d'autarquia de la postguerra. El 1950 es va reformar i ampliar de nou la fàbrica, en part a causa d'un canvi en el transport dels subministraments, que van passar d'arribar en tren a fer-ho en camions. Va ser el moment de la construcció de les naus de l'ala esquerra de l'edifici, dissenyades per l'arquitecte Josep Esteve Corredor, i de les grans sitges de la part posterior, que van canviar la fesomia del conjunt.

La fàbrica va subsistir fins l'any 1970, moment en què els canvis globals en el mercat dels cereals i les necessitats d'inversió per afrontar la modernització van forçar a tancar-la. A partir del tancament la Farinera va entrar en un trist període d'abandó que en va afavorir l'espoli i la destrucció, i va obrir molts interrogants sobre el seu futur. Finalment, l'any 1990 Hermes Comunicacions va adquirir l'immoble amb la intenció de restaurar-lo i convertir-lo en seu central del grup editorial i redacció del diari El Punt. El 1993 l'arquitecte Arcadi Pla i Masmiquel va rebre l'encàrrec de rehabilitar l'edifici de Masó, adaptar-lo als nous usos i retornar-li l'esperit que va inspirar el seu promotor i el seu creador. La remodelació es va inaugurar l'any 2000.

### **100 anys de la Farinera Teixidor. Un somni de Masó i Jujol a Girona**

Del 22 d'octubre de 2010 al 8 de gener de 2011

Sala d'exposicions de la Demarcació de Girona del COAC. Plaça de la Catedral,  
8. Girona. Tel. 972 412 727

Horari d'obertura al públic: de dilluns a dissabte, de 9 a 15 hores

Accés lliure i gratuït



## **RELACIÓ DE PECES EXPOSADES**

1

***Diario de Gerona***, 1910, vol. II  
Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca

2

***La Lucha***, 1910, vol. I  
Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca

3

***El Autonomista: Suplemento Literario***, 1910  
Arxiu Municipal de Girona. Hemeroteca

4 / 5

Fotografia Napoleón (Antonio Fernández Soriano, Anaïs Tiffon i Emilio Fernández Tiffon),  
Barcelona

***Retrat d'Alfons Teixidor Sagué***, s/d  
***Retrat de Maria Martos, esposa d'Alfons Teixidor***, s/d  
Gelatina de plata sobre paper fotogràfic muntat sobre cartró  
Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Girona

6

Fotografia Napoleón  
***Alfons Teixidor amb el seu fill Salvador***, s/d  
Gelatina de plata sobre paper fotogràfic  
Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Girona

7

***Salvador Teixidor i Mercedes Forgas***, s/d  
Gelatina de plata sobre paper fotogràfic  
Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Girona

8 / 9

***Farinera Teixidor: Diario 1907-1910***  
***Farinera Teixidor: Diario 1910-1913***  
El Punt, Girona

10

Josep M. Jujol i Gibert (Tarragona, 1879 – Barcelona, 1949)  
***Projecte per a la Farinera Teixidor: alçat del conjunt i façana principal***, 1910  
Llapis i aquarel·la sobre paper  
Arxiu Jujol, els Pallaresos

11

Josep M. Jujol  
***Projecte per a la Farinera Teixidor: alçat de la façana lateral***, 1910  
Llapis i aquarel·la sobre paper  
Arxiu Jujol, els Pallaresos

12

Josep M. Jujol  
***Projecte per a la Farinera Teixidor: alçat de la façana principal***, 1910  
Llapis i aquarel·la sobre paper  
Arxiu Jujol, els Pallaresos



13

Josep M. Jujol

**Projecte per a la Farinera Teixidor: perspectiva del conjunt**, 1910

Llapis i tinta sobre paper

Arxiu Jujol, els Pallaresos

14

Josep M. Jujol

**Projecte per a la Farinera Teixidor: planta i alçat de la reixa d'entrada**, 1910

Llapis i tinta sobre paper

Arxiu Jujol, els Pallaresos

15 – 17

Josep M. Jujol

**Projecte per a la Farinera Teixidor: planta d'un edifici (pis)**, 1910

**Projecte per a la Farinera Teixidor: plantes dels edificis i accessos**, 1910

**Projecte per a la Farinera Teixidor: planta d'un edifici (pis)**, 1910

Llapis i aquarel·la sobre paper vegetal

Arxiu Jujol, els Pallaresos

18

Josep M. Jujol

**Projecte per a la Farinera Teixidor: esbós de planta**, 1910

Llapis sobre paper vegetal

Arxiu Jujol, els Pallaresos

19 / 20

Josep M. Jujol

**Projecte per a la Farinera Teixidor: esbós de plantes**, 1910

**Projecte per a la Farinera Teixidor: esbós de plantes**, 1910

Llapis sobre paper

Arxiu Jujol, els Pallaresos

21 / 22

Rafael Masó i Valentí (Girona, 1880 – 1935)

**Croquis de la planta de la Farinera en una carta a Esperança Bru**, 4 de juliol de 1910

Tinta sobre paper en volum relligat

Col·lecció Família Masó Bru, Girona

Fotografies de Jordi Puig

23

Rafael Masó

**"Plano de Emplazamiento", Farinera Teixidor**, 1910

Tinta i aquarel·la sobre paper tela

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-15

24

Rafael Masó

**Croquis de la façana de la Farinera Teixidor**, 1910

Llapis i aquarel·la sobre paper

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-1

25

Rafael Masó

**Dibuix per a vitrall, Farinera Teixidor**, c. 1910

Llapis i aquarel·la sobre paper

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-7



26

Rafael Masó

**Projecte de casa-habitació i oficines per a una farinera de D. Alfons Teixidor,**  
1910

Tinta sobre paper

Col·lecció particular, Girona

27

Rafael Masó

**Projecte de casa-habitació i oficines per a una farinera de D. Alfons Teixidor,**  
1910

Còpia en cianotip

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-10

28 / 29

Rafael Masó

**Planta baixa, costat esquerra, oficines de la Farinera Teixidor,** 1910

**Planta baixa, vivenda de la Farinera Teixidor,** 1910

Còpia en cianotip

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, regs. 9514-13, 9514-11

30

**Instància d'Alfons Teixidor per al permís d'obres de construcció de la Farinera Teixidor,** 23 de setembre de 1910

Arxiu Municipal de Girona. Fons de l'Ajuntament de Girona

31 – 33

**Antoni Serra fabricant motlles a La Carmelitana,** s/d

**Interior de la fàbrica de material sanitari La Carmelitana,** s/d

**Antoni Serra tornejant una peça a La Carmelitana,** s/d

Gelatina de plata sobre paper fotogràfic

Masia Museu Serra, Cornellà de Llobregat

34

**Personal de La Carmelitana amb Antoni Serra Fiter,** s/d

Gelatina de plata sobre paper fotogràfic muntat sobre cartró

Masia Museu Serra, Cornellà de Llobregat

35 – 37

Rafael Masó

**Carta a Antoni Serra,** 10 de gener de 1910

**Carta a Antoni Serra,** c. 1910

**Carta a Antoni Serra,** c. 1910

Masia Museu Serra, Cornellà de Llobregat

38

**Dietari de la fàbrica de ceràmica La Gabarra,** 1911

Fons Coromina, Arxiu Comarcal del Baix Empordà

39 – 46

Joan Baptista Coromina i Figueras (La Bisbal d'Empordà, 1890 – 1919)

**Carta a Rafael Masó,** s/d

**Carta a Rafael Masó,** s/d

**Carta a Rafael Masó,** abril de 1911

**Postal a Rafael Masó,** 7 d'abril de 1911

**Carta a Rafael Masó,** 12 d'abril de 1911

**Carta a Rafael Masó,** 20 de juny de 1911

**Carta a Rafael Masó,** 13 de setembre de 1911

**Carta a Rafael Masó,** 29 de setembre de 1911



Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, regs. 386, 387, 406, 407, 408, 413, 421, 426

47

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: pinacle (base de l'espiga)**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc (vernís de sulfur de plom –galena–, vernís d'estany i caolí)  
El Punt, Girona

48

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: element ornamental de la cornisa**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc

El Punt, Girona

49

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: motllura**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc

El Punt, Girona

50 / 51

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: rajola mamelló**, c. 1911

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: rajola coixí**, c. 1911

Produïda a La Gabarra

Argila vermella colada i base d'engalba blanca coberta amb vernís de sulfur de plom més òxid de ferro en proporció (caramel)

El Punt, Girona

52

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: trencaaigües**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc

El Punt, Girona

53

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: rajola de fris**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc

El Punt, Girona

54

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: rajola de fris**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc

Terracotta Museu, la Bisbal d'Empordà, r. 1605

55

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: escata**, c. 1911

Produïda a La Gabarra



Argila blanca i vermella decorada amb base d'engalba blanca coberta de vernís de sulfur de plom més òxid de coure (pols d'aram) en proporció  
Terracotta Museu, la Bisbal d'Empordà, r. 4969

56

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: rajola estriada**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc

Terracotta Museu, la Bisbal d'Empordà, r. 4972

57

Rafael Masó

**Peça ceràmica original de la Farinera Teixidor: pinacle (base de l'espiga)**, c. 1911

Motlle de Joan B. Coromina, produïda a La Carmelitana

Argila vermella colada i vernís blanc

Terracotta Museu, la Bisbal d'Empordà, r. 4973

58

Rafael Masó (atribuït)

**Test de ceràmica vidriada de la Farinera Teixidor**, s/d

Argila vermella colada i base d'engalba vermella coberta amb vernís de sulfur de plom, decorada amb mugrons i coll perlat de color verd (base de vernís de sulfur de plom –galena– més òxid de coure –pols d'aram–) en proporció

El Punt, Girona

59

Rafael Masó (atribuït)

**Pedestal per a gerro de la Farinera Teixidor**, s/d

Ferro forjat

Col·lecció privada, Girona

60

**Girona. Fàbrica de Farines de A. Teixidor. Despatx i casa particular**, c. 1916

Gelatina de plata sobre paper fotogràfic muntat sobre cartró

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 167/3681

61 – 63

Estudi Mas (Adolf Mas Ginestà i Pelagi Mas Castanyeda), Barcelona

**Farinera Teixidor: entrada**, 1916

**Farinera Teixidor: passatge**, 1916

**Farinera Teixidor: detall de l'entrada de la vivenda**, 1916

Gelatina de plata sobre paper fotogràfic

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, regs. 167/21784, 167/21811, 167/21817

© Arxiu Mas / Institut Amatller d'Art Hispànic

64

Rafael Masó

**Projecte d'ampliació de la casa d'Alfons Teixidor: alçat i secció de la façana**, c. 1915

Còpia en cianotip

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-12

65

Estudi Mas

**Farinera Teixidor: vista general de la façana principal**, c. 1920

Gelatina de plata sobre paper fotogràfic

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 167/24851

© Arxiu Mas / Institut Amatller d'Art Hispànic



66

Carles Batlle i Ensesa (Girona, 1888 – 1994)

**La Farinera Teixidor: vista general de la façana principal**, 1920

Còpia moderna en paper d'una fotografia estereoscòpica sobre vidre

Ajuntament de Girona, Centre de Recerca i Difusió de la Imatge

67

**Instància d'Alfons Teixidor per a un permís d'obres d'ampliació de la Farinera Teixidor**, 23 de gener de 1923

Arxiu Municipal de Girona. Fons de l'Ajuntament de Girona

68

Rafael Masó

**Croquis diversos per a l'ampliació del pont de la Farinera Teixidor**, c. 1923

Llapis sobre paper de calc

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-9

69

Rafael Masó

**Croquis alçat de la façana dels magatzems de la Farinera Teixidor**, c. 1923

Llapis sobre paper cansó

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-8

70

Rafael Masó

**Croquis secció de la façana dels magatzems de la Farinera Teixidor**, c. 1923

Llapis sobre paper de calc

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-2

71

Rafael Masó

**Diversos croquis per a la Farinera Teixidor**, c. 1923

Llapis sobre paper de calc

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-6

72

Rafael Masó

**Projecte de magatzem en el solar de la carretera Santa Eugènia propietat de D. Alfons Teixidor: Façana pral. Secció longitudinal**, c. 1923

Tinta sobre paper tela

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-3

73

Rafael Masó

**Secció del magatzem de la Farinera Teixidor**, c. 1923

Tinta sobre paper de calc

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-4

74

Rafael Masó

**Planta del magatzem de la Farinera Teixidor**, c. 1923

Tinta sobre paper tela

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 9514-5

75

Josep Esteve i Corredor (Girona, 1896 – 1965)

**Fabrica de farines de D. Salvador Teixidor Martos**, 1950

Paper fosforitzat

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Demarcació de Girona, Arxiu Històric, r. 147



76

Arcadi Pla i Masmiqel (Girona, 1945)

**Projecte de restauració i ampliació de l'edifici de la Farinera Teixidor: alçat façana principal**, 1995

Impressió en tinta sobre paper fotogràfic

Col·lecció de l'arquitecte

77

Arcadi Pla i Masmiqel

**Projecte de restauració i ampliació de l'edifici de la Farinera Teixidor: secció longitudinal del pati central**, 1995

Impressió en tinta sobre paper fotogràfic

Col·lecció de l'arquitecte

78

Arcadi Pla i Masmiqel

**Projecte de restauració i ampliació de l'edifici de la Farinera Teixidor: secció transversal / alçat sud del pati central**, 1995

Impressió en tinta sobre paper marró, acolorit amb llapis de color

Col·lecció de l'arquitecte

79

Arcadi Pla i Masmiqel

**Projecte de restauració i ampliació de l'edifici de la Farinera Teixidor: secció transversal / alçat nord del pati central**, 1995

Impressió en tinta sobre paper marró, acolorit amb llapis de color

Col·lecció de l'arquitecte

80

Arcadi Pla i Masmiqel

**Taula d'inventari de peces de ceràmica de la façana de la Farinera Teixidor**, 1994

Fotocòpia fixada sobre cartró

Col·lecció de l'arquitecte

81

Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya

**Carta dirigida a Arcadi Pla i Masmiqel, Premi Restauració dels X Premis Bonaplata**, 2001

Col·lecció de l'arquitecte

82 – 91

Arcadi Pla i Masmiqel

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: coronament corvat**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: coronament 2**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: cantonada coronament 1**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: coronament cargol 1**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: coronament cargol 3**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: coronament inferior finestra**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: Niu**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: gra de blat cantonada**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: coronament espiga**, 1994

**Aixecament de l'estat actual de la ceràmica de la Farinera Teixidor: base espiga**, 1994



Fotografies fixades sobre cartró amb dibuixos a tinta  
Col·lecció de l'arquitecte

92 / 93

Arcadi Pla i Masmiquel

***Aixecament de l'estat actual de la Farinera Teixidor: Pont, planta primera***, 1994

***Aixecament de l'estat actual de la Farinera Teixidor: pont, planta segona***, 1994

Fotografies fixades sobre cartró

Col·lecció de l'arquitecte

94 / 95

Arcadi Pla i Masmiquel

***Farinera Teixidor: Secció A sales planta baixa***, 1998

***Farinera Teixidor: Detall finestra planta primera***, 1998

Llapis sobre paper vegetal

Col·lecció de l'arquitecte

96

Arcadi Pla i Masmiquel

***Farinera Teixidor: Secció B sales planta baixa***, 1998

Llapis sobre paper vegetal, acolorit parcial

Col·lecció de l'arquitecte

97

Arcadi Pla i Masmiquel

***Pati intimista***, 1993

Dibuix a llapis sobre paper vegetal

Col·lecció de l'arquitecte

98

Arcadi Pla i Masmiquel

***Nova visió del pati***, 1998

Dibuix a llapis sobre paper vegetal

Col·lecció de l'arquitecte

99

Arcadi Pla i Masmiquel

***Façana a passatge***, 1993

Dibuix a llapis sobre paper vegetal groc

Col·lecció de l'arquitecte



## **BIOGRAFIA DE RAFAEL MASÓ I VALENTÍ (1880-1935)**

Rafael Masó i Valentí neix a Girona l'any 1880. El 1900 inicia els estudis d'Arquitectura a Barcelona i obté el títol d'arquitecte el 1906, compartint promoció amb Josep M. Pericas i Josep M. Jujol. Format en l'ambient del Modernisme, ja des de les primeres obres defineix els trets del que serà el noucentisme gironí. Recupera la tradició artesana de la ceràmica, la fusta, el vitrall i la forja i marca un estil arquitectònic que dóna caràcter a la ciutat. La seva producció s'estén per tota la demarcació, amb obres tant importants com la Farinera Teixidor, les cases Batlle, Ensesa i Teixidor a Girona, la Casa Masramon a Olot, la Cooperativa Palafrugellenca a Palafrugell i el conjunt de ciutat-jardí de S'Agaró, entre moltes altres.

Al marge de la faceta professional com arquitecte, destaca també el seu vessant literari. A Girona, freqüentarà el cercle de Xavier Montsalvatge, Carles Rahola, Miquel de Palol i Prudenci Bertrana tot col·laborant en diverses publicacions. A Barcelona entra en contacte amb intel·lectuals com Josep Carner, Jaume Bofill i Mates, J.M. López Picó i Emili Vallès, que són el nucli literari que va iniciar el canvi de gust que va preparar el noucentisme. En aquest context Rafael Masó escriu proses poètiques que manifesten el seu amor per a les petites coses, els costums familiars, i a la seva ciutat i també articles d'opinió a la premsa de l'època. Els seus poemes foren premiats en diferents jocs florals i alguns foren inclosos a *l'Almanac dels Noucentistes* (1911).

Al llarg de la seva vida desenvolupa també una important labor cultural, col·laborant en la fundació de la societat Athenea i convertint-se en l'ànima d'un grup d'artistes i artesans entre els quals cal destacar: l'escultor Fidel Aguilar, el pintor i ceramista Joan Baptista Coromina, el ferrer Nonito Cadenas i els decoradors Josep Maria, Lluís i Jaume Busquets, entre d'altres.

El seu interès per millorar la societat des de l'arquitectura i les arts, el porta també a l'activitat política. Tot i que a Barcelona, de la mà del seu amic Jaume Bofill, milità a les Joventuts Catalanistes de la Lliga, no serà fins les eleccions municipals de 1920 quan s'integra a la candidatura de la Lliga que guanyarà les eleccions a l'ajuntament de Girona. Rafael Masó entra a l'ajuntament com regidor, amb el doble objectiu de racionalitzar la política urbanística de la ciutat, sobretot el que fa tractament del barri vell i també la de millorar la dotació d'equipaments culturals.

L'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera el setembre de 1923 interromp la vida democràtica. El curs dels esdeveniments porta, per Nadal, a la suspensió i l'empresonament de Rafael Masó i altres regidors catalanistes. Masó sortirà de la presó el gener de 1924 però rebrà una sanció que l'incapacitarà per actuar com a professional en obres oficials. L'arquitecte retornarà a l'ajuntament entre el febrer de 1930, data de la caiguda de Primo de Rivera i l'abril de 1931, quan es proclama la República.



Rafael Masó, també va ser arquitecte delegat de l'Institut d'Estudis Catalans pel Servei de Catalogació i Conservació de Monuments, corresponsal a Girona del Foment de les Arts Decoratives, acadèmic de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando i Membre de la Comissió Provincial de Monuments.

La seva activitat com a arquitecte viu la crisi del modernisme. Intenta trencar amb aquest passat immediat tot partint d'un cert neopopulisme i de les experiències d'avantguarda de l'arquitectura europea. S'interessà especialment per l'arquitectura domèstica anglesa (Voysey, Mackintosh) i la Sezesion vienesa (Hoffmann, Olbrich, Loos). Aquests interessos els cultivarà a través de la lectura i subscripció de diverses revistes europees.

L'estudi de la seva arquitectura es concreta en tres períodes: El primer (1906-1911) en el qual Rafael Masó intenta formular un llenguatge propi, malgrat que acusa les influències comentades. Són els anys de la reforma del Mas El Soler, la farmàcia Masó, la Casa Batlle, la Farinera Teixidor, el magatzem Ensesa i les cases Saliati i Masó.

L'any 1912 enceta un segon període que durarà fins el 1922 i en el que reforça la seva actitud inicial de definir un estil propi. És el moment de les obres plenament noucentistes, que es considera el més interessant de la seva trajectòria. Durant aquest segon període Rafael Masó projecta les cases que han esdevingut referència en l'arquitectura catalana del moment: l'edifici Athenea, les cases Cendra, Masramon, Ensesa, Cases i Teixidor, el garatge Callicó i la Casa Gispert Saüch.

En el tercer període (1923-1935) es reforça la idealització de Catalunya i l'expressió d'aquesta mitjançant elements de la tradició (esgrafiats, columnes, terracottes...). La Econòmica Palafrugellense, les cases Cots i Colomer i les urbanitzacions Teixidor i S'Agaró, en són bona mostra. En aquesta etapa també demostra un interès creixent per l'estudi i la recuperació del patrimoni.

Rafael Masó mor a Girona l'any 1935, essent president de la Demarcació del Col·legi d'Arquitectes, a l'edat de 55 anys. L'estudi i investigació de la seva obra han estat decisius per a la sensibilització i recuperació del patrimoni arquitectònic de la ciutat.



## **ACTIVITATS PARAL·LELES**

### Conferències

*Un segle de la Farinera Teixidor.* A càrrec d'Arcadi Pla i Masmiquel, arquitecte

Divendres 12 de novembre de 2010, a les 19 hores

Sala d'actes de la Farinera Teixidor. Seu del diari El Punt. Avinguda Santa Eugènia, 42. Girona

Accés lliure

*La ceràmica de la Farinera Teixidor.* A càrrec de Toni Cumella, ceramista i autor de la rèplica de la ceràmica original de la Farinera Teixidor

Divendres 19 de novembre de 2010, a les 19 hores

Sala d'actes Rafael Masó. Seu de la Demarcació de Girona del COAC. Plaça Catedral, 8. Girona

Accés lliure

### Visites guiades a l'edifici

Coincidint amb la celebració del centenari de la Farinera i amb el desè aniversari de la seu d'El Punt, les visites de **grups escolars** que ja s'organitzen de forma regular a les instal·lacions de l'edifici es complementaran amb la visita a l'exposició i amb la programació d'una sèrie de **visites guiades** per al públic en general a les parts de l'edifici que normalment no són obertes als visitants per poder apreciar tota la riquesa de l'arquitectura de Rafael Masó i la posterior intervenció d'Arcadi Pla i Masmiquel.



## **CRÈDITS**

### **Organitza**

Fundació Rafael Masó  
Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya  
El Punt

### **Comissariat**

Jordi Falgàs, director de la Fundació Rafael Masó  
Rosa M. Gil, arxivera de la Demarcació de Girona del COAC  
amb la col·laboració de Terracotta Museu

### **Disseny de l'exposició**

Arcadi Pla i Masmiquel

### **Director del muntatge**

Stefan Zwiers

### **Fotografia**

Jordi Puig i Jordi Soler

### **Prestadors de l'exposició:**

Arxiu Comarcal del Baix Empordà  
Arxiu Jujol  
Arxiu Municipal de Girona  
Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Girona  
Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-  
Masia Museu Serra  
Arcadi Pla i Masmiquel  
El Punt  
Terracotta Museu  
i col·leccions anònimes

### **Patrocinadors**

Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya  
Arquia-Caixa d'Arquitectes  
Fundació Lluís Carulla

### **Col·laboradors**

Alta Xarcuteria La Selva  
Castell Peralada

### **Fusteria**

Creixans

### **Grafisme**

Florentí Morante



## **MATERIAL EN EL CD ADJUNT**

Dossier de premsa en format pdf

Imatges de la Farinera Teixidor:

Fotografia 1

Rafael Masó, *Farinera Teixidor: entrada*. Fotografia de l'Estudi Mas, 1916.

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya - Demarcació de Girona.

© Arxiu Mas / Institut Amatller d'Art Hispànic.

Fotografia 2

Rafael Masó, *Projecte de casa-habitació i oficines per a una farinera de D.*

*Alfons Teixidor*, 1910. Col·lecció particular, Girona.

Fotografia 3

La Farinera Teixidor, de Rafael Masó. Vista general actual de l'edifici. © Jordi

Puig / Fundació Rafael Masó.

### **Per a més informació:**

Vanessa Masip. Departament de Comunicació - Demarcació de Girona del COAC.

tel. 972 412 896 – m. 630 828 292 | A/e: [premsa.gir@coac.cat](mailto:premsa.gir@coac.cat)

